

Opettajan vastuut ja velvollisuudet Uusien NOPE-kouluttajien koulutus 15.2.2017

Lauri Louhio
lakimies

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Vastuun pääsääntöjä

- Oppilas on koko koulupäivän ajan koulun toiminnassa koulun vastuulla
- Opettajan vastuuta ei voi siirtää, vaikka tehtäviä voisikin
- Oppilaan oma harkintakyky
- Jos jotakin sattuu, vastuullisia haetaan ensin opettajista ja rehtorista
- Oikeudessa ratkaisee näyttö

Koulun toimintaa on:

- Vuosisuunnitelman mukainen opetus
- Siirtymiset opetuspaikoille
- Välitunnit ja muut tauot
- Retket ja muu koulun järjestämä koulun ulkopuolinen toiminta

Koulun toimintaa ei ole:

- Koulu- ja kotimatkat
- Hammashoitolakäynnit
- Iltadiskot
- Viikonloppu- tai loma-ajan vietto yhdessä
- Abiristeilyt
- Rahankeruu retkiin, ks. OAJ:n jäsensivut

Jäsensivut

VIRKA- JA
TYÖSUHDE

TYÖSUOJELU JA
-HYVINVOINTI

OPETTAJAN TYÖ

OAJ
KOULUTTAA

YHDISTYKSET JA
YHDISTYSTOIMINTA

Kuka vastaa ja mistä

Koulutuksen järjestäjä:

- Koulutuksen voimavaroista ja laadusta
- Työtilojen ja -ympäristön turvallisuudesta
- Turvallisesta opiskeluympäristöstä

Rehtori:

- Johtamansa yksikön toiminnan järjestelyistä
- Tilojen ja välineistön asianmukaisesta kunnosta

Opettaja:

- Opetuksen käytännön järjestelyistä
- Hänelle määrätyistä tehtävistä

Tiedon kuljettava kotiin häirinnästä (perusopetus)

- **Koulun opettajan tai rehtorin tulee ilmoittaa** tietoonsa tulleesta koulussa tai koulumatkalla tapahtuneesta häirinnästä, kiusaamisesta tai väkivallasta niihin syyllistyneen ja niiden kohteena olevan oppilaan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Koulumatkalla:

- ei toimivaltaa määrätä rangaistuksia, eivätkä järjestyssäännöt ole voimassa
- Suositeltavaa, että huoltajat ratkovat tapahtuneen
- Koulun henkilökunta voi tukea huoltajia tarjoamalla esimerkiksi psykologin tai kuraattorin osaamista tueksi asian kokonaisvaltaiseen selvittämiseen, jos koulu arvioi sen tarpeelliseksi.

Muutamia faktoja oikeudenkäynneistä

- Vanhemmat haluavat yleensä vahingonkorvauksia, eivät niinkään opettajan tuomitsemista
- Vastuun arvioinnissa keskeinen asia on valvonta tai sen laiminlyönti
- Opettajan ja rehtorin toimintaa arvioidaan
- Vakavat vahingot aina poliisin ja syyteharkinnan kautta tuomioistuimeen
- Työturvallisuuden laiminlyönnistä aiheutunut vahinko aina tuomioistuimeen

Turvallinen koulu ja oppilaitos

- Jokaisella oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön
- Opetuksen järjestäjän tulee hyväksyä järjestyssäännöt tai muut sovellettavat järjestysmääräykset, joilla edistetään järjestystä, opiskelun esteetöntä sujumista sekä turvallisuutta ja viihtyisyyttä

Kanta-Hämeen käräjäoikeus

- 8. luokan oppilas sahasi teknisen työn tunnilla vannesahalla puukappaletta
- Sahaus lähti väärästä kohdasta. Oppilaan yrittäessä korjata sahauksen aloituskohtaa, oppilaan vasemman käden kolme sormea osuivat vannesahan terään
- Sormet vaurioituivat
- Opettajalle syyte työturvallisuusrikoksesta, vammantuottamuksesta ja tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta

Opettajan työskentelystä

- Vannesaha oli hyväkuntoinen ja määräysten mukainen, mutta teräsuoja oli säädetty liian korkealle
- Opettaja ei ollut tarkistanut vannesahan säätöjä ennen oppitunnin alkua
- Oppilaille opetettu vannesahan käyttöä 7. luokalla
- Turvallisuusohjeita on kerrattu vielä 8. luokalla
- Ennen vannesahan käyttöä oppilaan oli tullut suorittaa sitä koskeva turvallisuuskoe
- Tapahtumahetkellä opettaja istui valvontakopissa eikä valvonut vannesahan käyttöä
- Muutama oppilas oli häirinnyt vannesahalla työskennellyttä oppilasta–opettaja ei ollut puuttunut asiaan

Käräjäoikeuden tuomio

Teknisen työn opettaja tuomittiin

- Työturvallisuusrikoksesta
- Vamman tuottamuksesta
- Tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden laiminlyönnistä
- 20 päiväsakkoa, 540 €

Kaupunki

- Vahingonkorvauslain perusteella korvausvelvollinen
4 175 €

Käräjäoikeuden perustelut

Työturvallisuusrikos

- Koulun opetustilanteessa työn ohjeistus, turvallisuus ja erityisesti opettajan valvontavelvollisuus on korostettu
- Melko vähäinenkin tuottamuksen aste riittää työturvallisuusrikoksen syyksi lukemiseen
- Opettaja ei ollut tarkistanut vannesahaa ja teräsuojan säätöä ennen oppituntia
- Opettaja oli jättänyt valvomatta, ettei sahalla työskentelevää häiritä

Käräjäoikeuden perustelut

Vamman tuottamus

- Opettajan laiminlyönnillä ja oppilaan vammojen syntymisellä selvä syy-yhteys
- Välitön valvonnan puuttuminen ja toisen oppilaan häirintä olleet syynä tapahtumaan

Tuottamuksen virkavelvollisuuden laiminlyönti

- Toiminut siinä määrin huolimattomasti, että myös tämä rikoksen tunnusmerkistö täyttyy

Uimahallionnettomuus

- Kolme opettajaa olivat 1. ja 2. luokan oppilaiden kanssa opetussuunnitelman mukaisessa uinnin opetuksessa uimahallissa
- Uimahallissa lastenallas, terapia-allas ja isoallas.
- Opettajat sopineet valvonta-alueista allastiloissa
- Uimaopettaja huolehti uimaopetuksesta
- Osa lapsista uimataitoisia, osa ei
- Lapsille oli annettu ohjeet menettelytavoista ja käyttäytymisestä peseytymis-, pukeutumis- ja saunatiloissa sekä allasalueella

Uimahallionnettomuus

- Valvontakameran kuvat ja kello todisteina tapahtumista
- Opettajat olivat tuoneet ryhmät saunatiloista altaalle
- Opettajat eivät keränneet oppilaita yhteen jakaakseen heidät eri altaille uimataidon mukaan
- Oppilaat livahtivat omia aikojaan altaille
- Yksi oppilas havaittiin terapia-altaan pohjalla elottomana
- Oppilas saatiin elvytettyä – ei pysyviä vammoja.
- Syyte opettajille tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta

Valvonnan järjestäminen

- Etukäteen selvitetty kunkin oppilaan uimataito
- Oppilaille etukäteen tehty selväksi, että uimataidottomien pitää mennä lasten altaaseen – jonkin verran uimataitoiset saavat mennä terapia-altaaseen
- Opettajat sopineet valvonta-alueistaan allastiloissa (iso allas, lasten allas, terapia-allas)
- Valvontavastuu lasten altaille ohjaamisesta yhteinen
- Sen jälkeen kukin valvomaan omaa allastaan

Oikeudellinen arviointi

Oppilailla oikeus turvalliseen oppimisympäristöön

- Opettajien virkavelvollisuuksiin kuuluu huolehtia oppilaan turvallisuudesta uimahallilla
- Opettajat eivät voi luottaa siihen, että 1. ja 2. luokan ikäiset oppilaat toimisivat ohjeiden mukaisesti
- Opettajien on pitänyt käsittää, että altaisiin siirtymiseen liittyy vaaratekijöitä, kun oppilaiden on annettu siirtyä altaille kokoamatta heitä ensin yhteen paikkaan josta heidät olisi voitu ohjata hallitusti uimataitonsa mukaiseen altaaseen

Oikeudellinen arviointi

- Opettajat eivät järjestäneet valvontaa siten, että altaisiin meno olisi tapahtunut turvallisesti ja ilman vaaraa uimataidottomien joutumisesta heille vaaralliseen altaaseen
- Uimahallin muu valvonta ei poista opettajien vastuuta siitä, että hukkumisen vaaraa ei olisi ollut
- Opettajien syyllisyyttä pidettävä samanveroisena

Käräjäoikeuden tuomio

- Opettajat tuomittiin tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta
- Lievin rikosoikeudellinen rangaistus: varoitus
- Käräjäoikeus katsoi, ettei vastaajien syyllisyyteen liittynyt niin suurta moitittavuutta, että heidät olisi tullut tuomita varoitusta ankarampaan rangaistukseen
- Hovioikeus ei muuttanut tuomiota

Onnettomuus liikuntatunnilla

- Opettaja jakoi 8. luokkalaisten liikuntaryhmän siten, että osa meni luistelemaan ja osa pulkkamäkeen
- Opettaja vei luistelijat jäälle ja antoi toisen ryhmän aloittaa omatoimisesti mäenlaskun pulkkamäessä
- Opettaja oli suusanallisesti varoittanut mäen lopussa olevasta notkosta
- Samaan aikaan kun opettaja oli merkitsemässä laskurataa, yksi oppilaista loukkasi vakavasti selkänsä lennettyään pulkan kyydistä notkon pohjalla
- Hyvinkään käräjäoikeuden tuomio 26.9.2013 nro R 12/1098
- Tuomio ei ole lainvoimainen

Syytteet:

Opettaja

- Virkavelvollisuuden rikkominen
 - Puutteellinen ohjeistus ja valvonta sekä muut toimet vahingon estämiseksi
- Vammantuottamus
 - Huolimattomuudellaan aiheuttanut ruumiinvamman, jota ei voida pitää vähäisenä

Rehtori

- Virkavelvollisuuden rikkominen
 - Ei ole huolehtinut oppilaalle turvallisesta opiskeluympäristöstä
 - Vaarojen arvioinnin laiminlyönti
- Vammantuottamus
 - Huolimattomuudellaan aiheuttanut ruumiinvamman, jota ei voida pitää vähäisenä

Vahingonkorvausvaatimukset:

Yhteisvastuullisesti kunta, opettaja ja rehtori

- Pysyvä haitta 28 000 €
- Tilapäinen haitta 7 000 €
- Pysyvä kosmeettinen haitta 4 500 €
- Lääkärintodistukset ja lääkkeet 426,98 €
- Huoltajan ansionmenetyt 3 212,76 euroa
- Oikeudenkäyntikulut
 - Oikeusturvavakuutus?

Hyvinkään käräjäoikeuden tuomio 26.9.2013 nro R 12/1098

- Opettajan syytteet hylättiin
 - Valtio velvoitettiin maksamaan opettajan oikeudenkäyntikuluja 8 336,96 €
- Rehtori tuomittiin tuottamuksellisesta virkavelvollisuuden rikkomisesta ja vammantuottamuksesta 20 päiväsakkoon (á 34 € yht. 680 €)
 - Laiminlyönyt tiedottaa vaaralliseksi tiedetystä mäenlaskupaikasta uudelle liikunnanopettajalle (mm. onnettomuus v. 2005)
- Vahingonkorvausvaatimukset käsitellään omana oikeudenkäyntinä

Itä-Suomen hovioikeuden tuomio 15.5.2014, 14/119969

- Opettajan syytteet hylättiin
 - Valtio velvoitettiin maksamaan opettajan oikeudenkäyntikuluja käräjäoikeudessa 8 336,06 € ja hovioikeudessa 5 810,24 €
- Rehtorin osalta Hyvinkään käräjäoikeuden tuomio jäi lainvoimaiseksi

Koulujen työrauha

Ojentaminen ja kurinpito

- Kotitehtävien suorittaminen koulun jälkeen (PO)
- **Kasvatuskeskustelu (PO puuttumiskeino)**
- **Liatun tai epäjärjestykseen saatetun koulun omaisuuden tai tilan puhdistaminen tai uudelleen järjestäminen (kasvatuksellinen toimi, PO)**
- **Jälki-istunto (hiljaa istuminen/kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevat kirjalliset, suulliset tai muut tehtävät, PO)**
- Luokasta/opetustilasta poistumaan määrääminen
- **Esineiden ja aineiden poisotto-oikeus**
- **Tavaroiden, säilytystilojen tai vaatteiden (päällisin puolin) tarkastaminen (turvaamistoimi)**
- Opiskeluoikeuden epääminen (turvaamistoimi)
- Kirjallinen varoitus (kurinpitorangaistus–valitusoikeus)
- Määräaikainen erottaminen (kurinpitorangaistus–valitusoikeus)

Vain laissa säädetyt ohjentaamis- ja kurinpitokeinot mahdollisia

- **Kotitehtävien suorittaminen koulupäivän jälkeen** (perusopetus)
 - Opettaja määrää
 - Enintään 1 tunti
 - Valvonta
 - Ei saa korvata tukiovetusta
- **Kasvatuskeskustelu** (perusopetus)
 - Opettaja tai rehtori määrää
 - Enintään 2 tuntia
 - Kerralla tai useammassa osassa
 - Koulupäivän aikana tai sen ulkopuolella
 - Kirjaus ja ilmoitus huoltajalle (huoltaja voi olla mukana, jos se katsotaan tarpeelliseksi)

Oppilaan vahingonkorvausvelvollisuus/ Sotkujen siivoaminen

- Vahingonkorvauslaki
- Oppilaan aiheuttamasta vahingosta tulee ilmoittaa alaikäisen huoltajalle
- Jos tekijä varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä (perusopetus):
 - Opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan/uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan/huolimattomuudellaan likaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan
 - Tehtävä tulee suorittaa valvotusti eikä se saa muodostua oppilaalle liian vaaralliseksi tai raskaaksi
 - Tehtävän suorittaminen voi kestää enintään 2 tuntia
 - Oppilas ei saa tehtävän suorittamisen vuoksi jäädä pois opetuksesta
 - Ilmoitus huoltajalle mikäli tehtävä suoritetaan oppilaan työpäivän ulkopuolella
 - Suoritus huomioitava muista kurinpidollisista seuraamuksista päätettäessä

Vain laissa säädetyt ojentamis- ja kurinpitokeinot mahdollisia

- **Jälki-istunto** (perusopetus)
 - Opettaja tai rehtori määrää
 - Enintään 2 tuntia
 - Voidaan hiljaa istumisen sijaan teettää:
 - Kirjallisia tai suullisia tehtäviä ja harjoituksia
 - Kasvatusta, opetusta ja kehitystä tukevia tehtäviä
 - Oltava oikeassa suhteessa tekoon tai laiminlyöntiin
 - Oppilaalle sopivia (ikä ja kehitystaso huomioon)
 - Oppilas ei saa jäädä jälki-istunnon seurauksena pois opetussuunnitelman mukaisesta opetuksesta
- **Oppilaan määrääminen poistumaan** luokasta jäljellä olevan oppitunnin ajaksi
 - Valvonta (perusopetus)
- **Opiskeluvoikeuden epääminen** jäljellä olevan työpäivän ajaksi (lukio ja ammatillinen opetus enintään 3 päivän ajaksi)
 - Valvonta (perusopetus)

Oikeus ottaa haltuun esineitä tai aineita tai tarkastaa oppilaan/opiskelijan tavarat

- **Oikeus ottaa haltuun** esineitä tai aineita
 - Esine tai aine, jonka hallussapito kielletty tai joka vaarallinen tai jolla oppilas häiritsee (perusopetus) opetusta
- **Oikeus tarkastaa** oppilaan/opiskelijan tavarat, säilytystilat sekä vaatteet päällisin puolin
 - Ilmeistä, että oppilaan hallussa sellainen kielletty esine tai aine, jolla voidaan vaarantaa omaa tai toisen turvallisuutta JA
 - Oppilas/opiskelija kieltäytyy pyynnöstä huolimatta luovuttamasta niitä tai ei luotettavasti osoita ettei hänen hallussaan ole niitä
- Menettely
 - Rehtori ja opettaja
 - Viimesijainen keino
 - Turvallisuus ja hienotunteisuus
 - Oppilaalle/opiskelijalle tulee ilmoittaa ennen tarkastusta tarkastuksen syy
 - Tarkastajan tulee olla samaa sukupuolta, läsnä toinen täysi-ikäinen koulun henkilökuntaan kuuluva, näistä voidaan poiketa, jos asian kiireellisyyden ja turvallisuuden kannalta ehdottoman välttämätöntä
 - Kirjaus ja ilmoitus huoltajalle

Vain laissa säädetyt ojentamis- ja kurinpitokeinot mahdollisia

- Kurinpitorangaistukset
 - **Kirjallinen varoitus**
 - Rehtori (opetuksen järjestäjän päätöksellä)
 - **Määräaikainen erottaminen**
 - Opetuksen järjestäjän monijäseninen toimielin
 - Enintään 3 kuukautta (perusopetus)
 - Enintään vuosi (lukio ja ammatillinen opetus)
 - Perusopetuksen oppilas ei saa jäädä jälkeen vuosiluokkansa opetuksesta
 - Määräaikaista erottamista koskevan päätöksen välitön täytäntöönpano mahdollista (pätetään samalla kuin päätetään erottamisesta)

Häiritsevän ja turvallisuutta vaarantavan oppilaan poistaminen voimakeinoin

- Rehtorilla ja opettajalla oikeus poistaa oppilas tai opiskelija, joka ei noudata opetustilasta poistumismääräystä tai joka ei poistu koulun alueelta saatuaan rehtorilta opiskelun epäämispäätöksen loppupäivän ajaksi
- Jos oppilas/opiskelija koettaa vastarintaa tekemällä välttää poistamisen, oikeus käyttää sellaisia tarpeellisia voimakeinoja, jotka puolustettavia ottaen huomioon oppilaan ikä, tilanteen uhkaavuus
- Poistettua perusopetuksen oppilasta ei saa jättää valvomatta

Opettajan oikeus fyysiseen voimankäyttöön

- Rajaveto sallitun kurinpidon ja pahoinpitelyn välillä
- Oikeuskäytäntö osoittaa, että pahoinpitelyrima on matalalla
- Opettaja ja rehtori yhdessä tai erikseen
 - Muulla henkilökunnalla ei vastaavaa oikeutta
 - Hätävarjelu
- Ei voimankäyttövälineitä
- Kirjallinen selvitys tapahtuneesta koulutuksen järjestäjälle
- Ilmoitus huoltajalle
- Maltin säilyttäminen
- Todistajien merkitys

Hätävarjelu

- Jokaisella oikeus puolustautua oikeudetonta hyökkäystä kohtaan
- Henki, terveys ja omaisuus (oma ja toisen)
- Teon rangaistavuus poistuu, jos teko on ollut välttämätön hyökkäyksen torjumiseksi
- Tärkeää voimankäytön oikea arviointi
- Hyökkäyksen torjumiseksi tehdyt toimenpiteet tulee olla oikeassa mittasuhteessa sen vaarallisuuteen nähden
- Jos voimankäyttöä jatketaan vielä sen jälkeen kun hyökkääjä on jo saatu lannistetuksi, toimet ylimitoitettuja (häätävarjeluun liioittelu)

Oppilaan rauhoittaminen fyysisin keinoin

- Poistamisen lisäksi joudutaan toisinaan rauhoittelemaan oppilasta pitelemällä tätä
- Oikeiden ja oikein mitoitettujen keinojen löytäminen voi olla äkkivilanteessa vaikeaa
- Yleinen ohje: Opettajan käyttämien voimakeinojen tulisi mahdollisuuksien mukaan olla luonteeltaan passiivisia, esimerkiksi oppilaan kiinnipitämistä siksi ajaksi, kunnes tämä rauhoittuu

Syyte pahoinpitelystä ja virkavelvollisuuden rikkomisesta

- Oppilas ilman lupaa välitunnin aikana koulun käytävällä
- Oppilas ei noudattanut opettajan antamaa poistumismääräystä
- Oppilas ei suostunut ottamaan lakkia pois päästä kehotuksesta huolimatta
- Syyttäjän väitteet väkivallasta oppilasta kohtaan
 - opettaja otti lakin väkisin pois oppilaan päästä ja löi samalla takaraivoon
 - opettaja poisti oppilaan käytävältä olkavarresta kiinni pitäen
 - myöhemmin opettaja poisti oppilaan tunnilta taluttaen käsivarresta kiinni pitäen rehtorin kansliaan
 - oppilaalle aiheutunut kipua ja olkavarren punotusta

Käräjäoikeuden tuomio ja perustelut

- Syytteet hylättiin
- Opettajalla oikeus voimakeinoin poistaa oppilas, joka ei noudata poistumismääräystä
- Opettaja poistanut oppilaan käytävältä ja luokasta kädestä kiinni pitäen ja selästä ohjaamalla
- Opettajan menettely ei ylittänyt sitä, mikä puolustettavaa
- Lakin päästä poisottaminen ei täytä pahoinpitelyn tunnusmerkistöä
- Takaraivoon lyömisestä ei luotettavaa näyttöä

Syyte lievistä pahoinpitelystä ja virkavelvollisuuden rikkomisesta

- Opettaja meni kahden oppilaan väliin, kun toinen oppilas pahoinpiteli nyrkein toista oppilasta
- Opettaja tarttui pahoinpitelijään kiinni ja työnsi tämän pois tilanteesta ylöspäin portaisiin sillä seurauksessa, että tämä kaatui ja sai vammoja jalkoihinsa
- Käräjäoikeus tuomitsi opettajan sakkoihin lievistä pahoinpitelystä ja virkavelvollisuuden rikkomisesta

Hovioikeuden tuomio

Hovioikeus kumosi käräjäoikeuden tuomion

- Perustelut:
 - Opettajalla oikeus ja velvollisuus puuttua tilanteeseen
 - Opettajalla oikeus käyttää tarpeellisia voimakeinoja tilanteen rauhoittamiseksi
 - Opettaja ei työntänyt oppilasta portaisiin tahallaan
 - Opettaja ei ollut tarkoittanut aiheuttaa oppilaalle vammoja
 - Opettaja ei voinut pitää oppilaan kaatumista työntämisen todennäköisenä seurauksena

”Kädet pois korvilta”

- Opettaja moitti oppilasta ohjeiden vastaisesta käytöksestä, mutta tämä ei kuunnellut, vaan laittoi sormet korviinsa
- Saadakseen viestin perille opettaja tarttui oppilasta ranteista ja veti sormet korvilta. Oppilas riuhtaisi kädet irti opettajan otteesta.
- Oppilas: opettajan teko aiheutti hetkellistä kipua sekä punoitusta kädessä
- Opettaja: myönsi ottaneensa ranteesta kiinni, mutta ei sitä, että olisi tehnyt tällöin ruumiillista väkivaltaa oppilaalle

Näyttö

- Oppilas meni oppitunnin jälkeen terveydenhoitajalle
- Kertoi ranteeseen sattuneen osin oman riuhtaisun seurauksena
- Ranteessa kaksi pientä punoittavaa aluetta, selkeää aristamaa ei ollut n. 1 h tapahtuman jälkeen
- Punaisen jäljen olivat nähneet muutkin, joille sitä oppilas oli näyttänyt

Käräjäoikeuden tuomio

- Opettaja syyllistyi lievään pahoinpitelyyn
- Punaiset jäljet tukevat riittävästi syytteen teonkuvausta hetkellisestä kivusta. Mahdollinen oppilaan oma riuhtaisu voinut myötävaikuttaa, mutta ei poista opettajan vastuuta kivun aiheuttamisesta
- Rangaistukseen tuomitsematta jättämistä puoltaisi oppilaan oma provosoiva käytös ja teon vähäisyys. Kyseessä oppilas ja lapsi, vaikkakin teini-ikäinen, eikä provosoinnille siten voida antaa samaa merkitystä kuin täysi-ikäisten kohdalla
- Ei voida jättää rankaisematta, vaikka teko ollut lievä.
- 8 päiväsakkoa = 56 €
- 50 € kivusta

Hovioikeuden päätös

- Opettaja valitti hovioikeuteen. Hänen mielestään vamma ei tullut ko. tilanteessa, vaan oppilas oli itse hangannut punoituksen käteensä ennen terveydenhoitajalle menoa.
- Hovioikeus hyväksyi käräjäoikeuden oikeudellisen arvioinnin ja hylkäsi valituksen
- Hovioikeus otti kuitenkin huomioon oppilaan provosoinnin tilanteessa ja katsoi, että opettajan teko oli noissa olosuhteissa varsin ymmärrettävää.
- Hovioikeus katsoi, että rikosta oli sen tahallisuuteen ja siitä ilmenevään tekijän syyllisyyteen nähden pidettävä kokonaisuutena arvostellen vähäisenä ja jätti opettajan rangaistukseen tuomitsematta.

Leirikoulu ja opintoretkiyhjeet

Lyke ohjeet

15.10.2015 - klo 15:20

Oppimaan koulun ulkopuolelle

Uusi perusopetuksen opetussuunnitelma ohjaa yhä enemmän monipuolisiin oppimisympäristöihin ja työtapoihin sekä yhteistyöhön koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

[Lataa dokumentti →](#)

Opetuksen järjestäjä laatii ohjeet

- Kirjaaminen vuosisuunnitelmaan
- Varmista vakuutukset
- Oppilaalla oikeus ohjaukseen ja tukeen myös koulun ulkopuolella järjestettävässä opetuksessa
- Koulun järjestyssäännöt ja rangaistukset voimassa
- Opetuksen järjestämipaikan turvallisuus
- Opettaja vastaa oppilaista, vaikka toimintaa ohjaisi ulkopuolinen toimija

Opetusympäristön turvallisuus

- Opettaja ja rehtori päättävät, tarvitaanko mukaan useampi opettaja, koulunkäyntiavustaja tai muita aikuisia tai erityisjärjestelyitä.
- Koulun ulkopuolinen opetus, ohjaus ja tuki suunnitellaan hyvin ennalta, arvioidaan riskit sekä sovitaan toimintaperiaatteet ennakoituissa riskitilanteissa, kuten muussakin opetuksessa.
- Rehtorin kanssa arvioidaan, osoitetaanko opettajalle erikseen työaika koulun ulkopuoliseen opetukseen ja kuinka paljon.

[VIRKA- JA
TYÖSUHDE](#)[TYÖSUOJELU JA
HYVINVOINTI](#)[OPETTAJAN TYÖ](#)[ESIMIESTYÖ JA
JOHTAMINEN](#)[JÄSENEDET](#)[YHDISTYKSET
YHDISTYSTÖI](#)

www.oaj.fi → [Jäsensivu](#) → [Esimiestyö ja johtaminen](#) → [Opiskelija- ja huoltaja-asiat](#) → [Opettajan vastuut ja velvollisuudet](#) → [Koulun retket](#)

KOULUTUSASTEET

TYÖN JA HENKILÖSTÖN JOHTAMINEN

TOIMINNAN JOHTAMINEN

OPISKELIJA- JA HUOLTAJA-ASIAT

> [Opettajan vastuut ja velvollisuudet](#)

[Koulupäivän aikana tapahtuneen
vahingon korvaaminen](#)

[Koulun retket](#)

[Turvallisen retken muistilista](#)

[Varojen kerääminen retkeä varten](#)

[Turvallinen uimaopetus](#)

[Alle 18-vuotiaan oppilaan](#)

[liikkuminen opetuspaikoille](#)

[Oman auton käyttö oppilaiden](#)

Koulun retket

Tällä sivulla:

- [Leirikouluohje](#)
- [Turvallinen retki](#)
- [Leirikoulun pelisäännöt](#)
- [Leirikoulun rahoittaminen](#)
- [Koulun retkien järjestäminen ja korvaukset](#)

Leirikouluohje

Leirikoulu on koulua, joka toteutetaan normaalista koulutyöstä poiketen koulun ulkopuolella. Se merkitään koulun opetussuunnitelmaan perustuvaan vuosisuunnitelmaan ja vuosisuunnitelman osana se on osa koulun toimintaa. Leirikoulu alkaa siitä, kun lähdetään koulun pihasta, ja se kestää siihen asti, kun

LI

O

TI

TY

LI

Apulaisoikeusasiamiehen ratkaisu leirikoulu-asiassa, dnro 3263/4/10

- Apulaisoikeusasiamiehelle tehty kantelu: voiko oppilaitos päättää, että oppilas ei saa osallistua leirikoulumatkalle ennakoitujen kurinpito-ongelmien vuoksi
- Rehtori tehnyt päätöksen odotettavissa olevien kurinpito-ongelmien ja niiden aiheuttaman turvallisuusriskin vuoksi
- Ilmoitettu päätöksestä huoltajille kaksi viikkoa ennen leirikoulua pihataloissa
- Oppilaalle järjestetty muuta ohjelmaa ja opetusta leirikoulun ajaksi

Asian arviointi

- Oppilashuollon- ja avustajapalvelut tulee järjestää myös koulun ulkopuolella tapahtuvan opetuksen aikana
- Leirikoulun turvallisuudesta vastaavan tulee voida varmistua siitä, että pystyy opettamaan ja turvallisesti ohjaamaan mukana olevia oppilaita
- Oppilaan kurinpidossa ei voida käyttää muita kuin perusopetuslaissa tarkoitettuja kurinpitokeinoja
- Kieltoa osallistua leirikouluun ei voi käyttää rangaistuksena

Ratkaisu

- Tapa ilmoittaa päätöksestä ei ole ollut sopiva menettelytapa, kyseessä salassa pidettävä oppilashuoltoasia
- Menettelystä olisi tullut sopia huoltajien kanssa hyvissä ajoin etukäteen
- Ongelmallista se, onko ylipäätään mahdollista evätä osallistumisoikeus vedoten mahdollisiin käytöshäiriöihin. Tällaista varotoimenpidettä ei ole määritelty perusopetuslaissa
- Rehtorin menettely ei ole ollut perusopetuslain mukainen

Apulaisoikeusasiamiehen ratkaisu, dnro 3826/4/05

- Tapauksessa opettaja oli jättänyt oppilaan pois koulun urheilujoukkueesta, kun oppilas oli edellisenä päivänä työntänyt toisen oppilaan seinää vasten
- Oppilas oli lisäksi joutunut tunnin jälki-istuntoon tapahtuman seurauksena
- Rehtori perusteli toimintaa koulun velvollisuudella taata kaikkien oppilaiden turvallisuus. Tähän ei ollut oikeusasiamiehen mukaan perusteita
- Koulun salibandyjoukkueesta poisjättämistä oli käytetty koulussa lainvastaisesti kurinpito- tai ojentamiskeinoja

Oikeusturvapalvelut

Oikeusturva OAJ:n jäsenten kannalta

Lakimiesten luottamusmies- ja jäsenpalvelut

- Puhelin/sähköposti/Im-kirjeet/tiedotteet/uutiset
- Puhelinpalvelu ma–pe klo 10–11 ja klo 14–15
- Työ- ja virkasuhteisiin liittyvät lakiasiat (neuvonta, selvittely ja valmistelu)
 - Irtisanomiset, osa-aikaistamiset ja lomautukset
 - Määräaikaisuudet
 - Työ- tai virkasuhteen ehtojen muuttaminen
 - Palkkavaatimukset/palkan takaisinperintäasiat
 - Vastuukysymykset
 - Eläke- ja sosiaaliturva-asiat
 - Muut lakiasiat
 - Oikeusturva- ja vastuuvakuutusasiat

Mitä OAJ:n jäsenilleen ottama oikeusturvavakuutus korvaa?

Omat ja vastapuolen asianajo- ja oikeudenkäyntikulut

- Työ- ja virkasuhteeseen liittyvissä riita- ja rikosasioissa (tuottamukselliset rikossyytteet)

Ei korvaa, jos

- Vakuutetulle vähäinen merkitys
- Virallisen syyttäjän syyte koskee tahallista tekoa (mm. pahoinpitelyrikokset) tai törkeää huolimattomuutta

Korvaukset ja omavastuu

- Korvauksen enimmäismäärä 7 000 euroa
- Jos käyttää OAJ:n ohjaamana ulkopuolista lakimiestä, korvausmäärä 13 000 euroa
- Omavastuu oikeudenkäyntikuluista on
- 15 %, jos OAJ:n juristien ohjaamana, muuten 20 %
- Kuitenkin vähintään 200 euroa

Jos tarvitse oikeusturvaa – toimi näin!

- Ota ensimmäiseksi yhteys järjestön lakimiehiin
- Järjestön lakimiehet selvittävät, hoidetaanko juttu järjestön juristien voimin vai annetaanko asia ulkopuolisen asianajajan ajettavaksi
- Tarpeen vaatiessa lakimiehet opastavat avun tarvitsijaa asianajajan valitsemisessa

Kiitos mielenkiinnosta!

sanna.haanpaa@oaj.fi